

7/2925

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Vize ve Dış İrtibatlar Daire Başkanlığı

Sayı : 920.71/2004/KVDB/295368
Konu : Soru önergesi

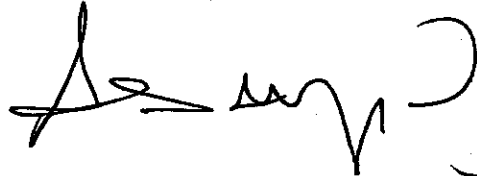
06 AĞUS 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 06.07.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-6208-7/2925-2198 sayılı yazıları

Hatay Milletvekili Sayın İnal Batu'nun belli başlı Avrupa Birliği üyesi devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerinin vize başvurularına olumsuz yanıt verilen vatandaşlarımızın pasaportlarına "Vize Alamaz" damgası vurup vurmadıkları ve bu uygulama ile vatandaşlarımızın diğer vize sorunlarına ilişkin Hükümetin aldığı tedbirler hakkında ilgi yazıları ekinde gönderilen 7/2925-2198 Esas Numaralı sorusuna ilişkin yanıt, iki nüsha olarak ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Abdullah GÜL
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: Tk

Soru: Belli başlı Avrupa Birliği üyesi devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerinin, vize başvurularına olumsuz yanıt verdikleri vatandaşlarımızın pasaportlarına "Vize Alamaz" damgası vurdukları ve bu uygulamanın giderek yaygınlaştığı yolunda duyumlar alınmaktadır.

-Üzerinde ulusal simgemiz bulunan Türkiye Cumhuriyeti pasaportlarına böyle bir damga vurulduğu yolundaki haberler doğru mudur?

-Bu tür uygulamaların vatandaşlarımızın başka ülkelere yönelik seyahat özgürlüklerini kısıtlama niteliğinde olduğu düşünülmekte midir?

-Tahammül edilemez boyutlara ulaşan ve milyonlarca vatandaşımızı mağdur eden vize sorunlarının aşılması için hükümetçe ne gibi tedbirler alınmaktadır?

Cevap:

1) AB üyesi ülkelerin dış temsilciliklerine vize başvurusunda bulunan kişilerin pasaportlarına başvuru tarihi ve müracaat edilen temsilciliği tasrihen kaşe vurulması özellikle Batılı ülkelere başvuru ve giderek diğer ülkelere de benimsenmesiyle yaygınlaşan bir uygulamadır.

Bu çerçevede, AB üyesi ülkelerin ülkemizdeki temsilciliklerine vize müracaatında bulunan vatandaşlarımızın pasaportlarına, şahsın vize müracaatının hangi tarihte ve hangi temsilcilik tarafından alındığına ilişkin bir ibare (kaşe) düşülmektedir. Söz konusu uygulamanın amacı, Schengen sistemi nedeniyle bir kişinin aynı anda birden fazla ülkenin temsilciliğine vize başvurusunda bulunmasının önüne geçmek ve aile birleşimi, öğrenim gibi sonuçlandırılması vakit alan vize taleplerinde, işlemlerin ne aşamada olduğunu izlenmesinde kolaylık sağlamaktır. Başka bir deyişle, söz konusu kaşede "Vize Alamaz" ibaresi bulunmamaktadır. Ancak, bu şerhin olduğu pasaportlarda vize etiketi yoksa, bu durum, vizenin işlemde olduğunu veya dolaylı olarak da olsa vize müracaatının reddedildiğini göstermektedir. Böyle bir kayıt şahsın yeni belgelerle tekrar vize başvurusunda bulunmasına engel teşkil etmemektedir.

Tarafımızdan da 1 Mayıs 2004'te, AB vize müktesebatına uyum çalışmaları çerçevesinde, vize vermeye yetkili makamlarımız arasındaki koordinasyonu güçlendirmek ve yasadışı göçle mücadele etmek amacıyla benzer bir uygulamaya geçilmiştir. Bu çerçevede, vize talebi reddedilen yabancıların pasaportuna, hamilinin bir dış temsilciliğimize vize başvurusunda bulunduğunu ve başvurunun uygun görülmediğini gösteren bir kaşe tatbik edilmektedir. Ülkemizin uluslararası sembolünü (örneğin: TR), temsilciliğimizin bulunduğu yeri (örneğin: Varşova) ve işlemin yapıldığı tarihi içeren bu kaşe, vize talebi uygun görülmeyen yabancıların tekrar vize başvurusu yapmasına engel teşkil etmemektedir. Kaşenin herhangi bir geçerlilik süresi de bulunmamakta ve başvuru sahibinin vize alması ile birlikte işlevi sona ermektedir.

2) Uluslararası uygulamada, bu tür bir kaşenin seyahat özgürlüğünü ve/veya insan haklarını sınırlayıcı bir uygulama olmadığı yaklaşımı genel kabul görmektedir. Nitekim, Devletin ülkesine hangi yabancıların, hangi koşullarla ve ne kadar süreyle girebileceklerine karar vermek yetkisi egemenlik yetkilerinin başlıcalarındandır. Bu husus uluslararası hukuk bakımından tartışılmaz bir ilkedir.

3) Batılı ülkeler 1970'lerin ortalarından itibaren Türkiye ile mevcut vize muafiyet anlaşmalarını, yasadışı göçü ve iltica taleplerini ileri sürerek askıya almış veya feshetmişlerdir.

Batılı ülkelerin vize uygulamasını başlatma nedeni olarak iltica taleplerini engellemek istemelerini ileri sürmeleri üzerine, tarafımızdan iltica taleplerinin siyasi değil ekonomik olduğu vurgulanmış ve bu taleplerin vize uygulamakla engellenemeyeceği, sorunun çözümünde uluslararası işbirliğinin ve insan ticaretinin engellenmesine yönelik ortak politikalar geliştirilmesinin etkili olacağı savunulagelmıştır. AB tarafından iltica başvuruları çerçevesinde hazırlanması öngörülen "Güvenli Menşe Ülkeler Listesi"ne ülkemizin de dahil edilmesini teminen, AB nezdindeki girişimlerimiz sürdürülmektedir.

Anılan ülkeler ülkemize yönelik vize rejimlerine başka bir gerekçe olarak da Türk pasaportlarının kolay taklit edilebilir olmalarını göstermektedirler. Halen, TBMM Komisyonlarında görüşülmekte olan "Pasaport Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın yasalaşmasını müteakip, ICAO ve AB standartlarına uygun yeni pasaportların kullanımına geçilecektir. Bu konudaki teknik altyapı çalışmaları da devam etmektedir.

Bunun yanı sıra, sahte belgelerin tespitine, Türkiye'nin vize politikasının ve uygulamasının AB müktesebatına ve Schengen sistemine yaklaştırılmasına ve daha güvenli vize etiketlerinin kullanılmasına yönelik Twinning Projesinin, 2004 yılı sonu itibariyle hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

Yukarıda kayıtlı çalışmaların tamamlanmasının ardından, AB üyesi ülkelerin ülkemize yönelik vize rejimlerinde ilk aşamada esneklik sağlanması ve daha sonraki bir aşamada da vize muafiyeti tanınmasının koşulları hazırlanmış olacaktır.

Vatandaşlarımızın vize sorunları, başta Bakanlığımızca ilgili ülkenin Ankara'daki Büyükelçiliği ile ele alınmakta, sorunun niteliğine göre, sözkonusu ülkenin başkentindeki Büyükelçiliğimizce de paralel girişimler yapılmaktadır. Sorun, bu girişimlerimize rağmen çözümlenememiş ise, ilgili ülkelerle düzenli olarak yapılan konsolosluk istişarelerinde ele alınmaktadır.

Vatandaşlarımızın yaşadıkları vize sorunları gerek Bakanlığımız, gerek diğer kamu kurumlarının sözkonusu ülkelerle çeşitli düzeylerde gerçekleştirdikleri ikili temaslarda dile getirilmekte, çözümsüz kalan konularda durumun gerektirdiği müteakibül uygulamalara gidilmekte ve vatandaşlarımıza yönelik olumsuz uygulamalara son verilmesine çalışılmaktadır.